

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De præstantia Libri Regularum. Thema. Accipe Librum & devora illum.
Apocal. 10.9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO II.
PRÆLIMINARIS

De Libro Constitutionum & Regularum ejusque præstantia, tanquam Stimulo secundo easdem observandi.

T H E M A.

Accipe Librum & devora illum. Apoc. 10. 9.

Facile applicabitur
alterius
ordinis
libro regularum.

Sanct. Evangelista Joannes, postquam Angelum illum apocalyptricum conspexisset, librum manu præferentem, de quo exhortatione proximè præcedente, egimus; mox subjungit: *Et audivi vocem de celo loquentem & dicentem: Vade & accipe librum apertum de manu Angeli, stantis supra mare & super terram. Et abii ad Angelum, dicens ei: ut daret mihi librum: & dixit mihi: Accipe librum, & devora illum; & faciet amaricari ventrem tuum; sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accipi librum de manu Angeli, & devoravi illum; & erat in ore meo tanquam mel dulce: & cum devorassem eum, amaricatus est venter meus. Apoc. 10. 8. 9. 10.*

Angelus ille, symbolum est

S. Ignatii Fundatoris nostri, ut diximus (quemadmodum & alterius cujuscunque Fundatoris Ordinis, symbolum esse potest) qui tenet manu librum; à se conscriptum, Constitutiones & Regulas nostras complectentem, secundum quas Societas universa dirigitur: & quotquot ad Societatem JESU vocamur, ad hunc librum, suscipiendum, legendum, devorandum invitamur: tanquam si S. Patriarcha nobis insulurraret: *Accipe librum & devora illum.* Accipimus illum, dum in primis exercitiis, quæ Tyrocinium ingressi, obimus, librum regularum obtinemus, illum legimus, & quodammodo comedimus; videturque primâ fronte tanquam mel dulcis; at postmodum ad praxin venientes, experimur nonnunquam difficultatem.

Decla-

Declarabimus igitur presenti exhortatione, quomodo hunc librum accipere, devorare & amaritiam occurrentem superare debeamus; ut ejus dulcedinem degustemus, ejusque contenta cum jucunditate in praxin redigamus.

I.
Acceptio libri
regulati.

I. *Accipe librum.* Liber quem S. Joannes accipere jussus est, fuit Apocalypsis, plurima mysteria, documenta, revelationes, aliæque admiranda continens. Liber quem quisque nostrum Societatem ingrediens, de manu S. Ignatii, à Deo, accipere jubetur est Liber Constitutionum & Regularum nostrarum; tanquam si cuilibet per inspirationem diceret: *Vade & accipe librum apertum de manu Angeli* l. c. *Vade, ne moreris, & accipe librum*, multis aliis, licet te longè dignioribus, clausum, tibi verò ex infinita mea misericordia apertum, de manu Angeli, sancti scilicet Ignatii, neque enim alius liber, aliæve regula, tibi aptior est & convenientior. *Vade Extra*, inquit, *Commentarius*, ejus igitur & accipe, tanquam donum & cimelium præstantissimum, ab æterno tibi præparatum; ut ad salutem æternam, magnamque in cælo gloriam te perducatur. Atque ut promptius, alacriusque eum accipies, juverit te nosse ejus præstantiam.

Liber hic Constitutionum, ut conscriberetur, prima S. Ignatii & Societatis ejus cura fuit; ut eo Societas tota dirigeretur: hoc in prima formula, seu regula, Paulo III. Pontifici Maximo oblata, ut facere ejus auctoritate liceret, postularunt:

hoc deinde, confirmatà ab eodem Christi Vicario, Societate, & ipso Ignatio, Præposito ab iis electo, fieri quamprimum voluerunt: huic libro conscribendo S. Pater decennio toto & ultra incubuit; idque egit magno, non solum humanæ prudentiæ, sed divinæ potissimum sapientiæ lumine, nec sine eximiiis instinctibus, inspirationibus & illustrationibus Spiritûs sancti, ut Bullæ Pontificum Summorum atestantur.

R. P. Petrus Ribadeneira, S. Ignatio familiaris, qui vitam ejus concinnavit, & juramento binis vicibus interposito, semel coram Camillo Patriarcha Alexandrino Anno 1595. ac deinde coram Archiepiscopo Toletano & Episcopo Trojano Anno 1606. testatus est, se nescire, quòd, in vita S. Ignatii à se exarata, aliquid reperitur falsi. Hic l. 4. vitæ c. 2. ea refert, quæ maximopere Libri Constitutionum Authorem, ipsius manu scriptus, in arcula quadam, post ejus mortem reperiunt, in quem dum constitutiones scriberet, afflata Dei beneficia, illustrationesque referebat. In eo videre est (pergit idem) quam incensa & accurata oratio; quanta lacrymarum & consolationis magnitudo redundaret etiam in corpus; & vox intercluso spiritu haberet, ac dari non posset, & totius corporis venæ sensibilibus moverentur. Illic cernitur, quam assidue ejus mens, atque eximiiis de sanctissimæ

sanctissima Trinitate illustrationibus impleatur; de divina essentia, de processione, de proprietate Divinarum Personarum, & operatione, deque sacratissimo illo mysterio, tum occultis intelligentiis, tum externis doceret imaginibus. Neque verò breves illæ erant, aut fugaces, sed prolixæ interdum ac diuturnæ, & quæ in cubiculo, in mensa, domi, foris illum comitarentur, & sui magnitudinis actu, quodammodo absorberent. Itaque.

Quid verò ex his concludemus, charissimi, nisi illud, quod mox subiungit Ribadeueira: *Ut intelligamus, quo loco constitutiones nostras habere, quâ veneratione suscipere, quo studio, curâque observare debeamus. Accipe, ergo Librum, & tanquam donum prorsus singulare, magno in precio habe; aspice illum non tanquam humanâ industriâ compositum; sed tanquam Spiritu Sancto inspirante conscriptum; documentis salvatibus, & sublimibus vitæ perfectioris principiis refertum; & pro viribus his vitam morisque tuos stude confirmare.*

II.
Libri de-
voratio.

II. *Et devora illum.* Apoc. 10. Quod præscriptum fuit S. Joanni: *Devora illum;* id est avidè illum lege, & perspice, eumque inventæ memoriæ reconde. & eum ruminare & per partes expendere, atque in praxin redigere valeas. Idem de Libro Constitutionum & regularam cuiuslibet de Societate dicitur: *Devora illum;* lege, manda memoriæ, intelligere ac penetrare satage: intellectus

enim, est quasi os animæ, dentes sunt indagines & scrutinia veritatis, per quæ veritas patet, & cognoscitur, ac deinde in ventrem, id est in cellam memoriæ trajicitur & reconditur: ut vitam nostram, omnisque actiones dirigat, atque ad perfectionem præfixam perducatur. O si libri hujus admirandi excellentiam, utilitatem, ac jucunditatem perspiceremus, quantâ cum aviditate devorarem.

Si librum doctum, doctrinamque desideres, devora hunc librum, in quo subtilissima Theologia placita reperies. Si Sapientiam optes, devora illum; eam enim continet sapientiam, quam vel sapientissimi stupeant: authoremque habet S. Ignatium quem S. Franciscus Xaverius, *hominem sapientissimum, donis a Deo singularibus exornatum. Deo plenum nuncupat.* L. I. Epist. nov. Epist. 1. Si virtutem, si perfectionem, si sanctimoniam cupias, excellentissimas virtutes, & sublimissimos perfectionis & sanctitatis apices in eo invenies; solum, devora illum: & invenies: si etiam, novarum avidus existas; devora illum; & multa nova, aliisque Ordinibus inusitata, ac nunquam in ulla religione audita reperies: qualia sunt de diversis gradibus, de dimissione & liberatione à votis, &c. & hujusmodi plura, quorum ultra sexaginta puncta enumerat R. P. Nicolaus Lancicius Opusc. 17. c. 7. Si discretionem velis devora illum, & admirandam in eo discretionem & moderationem pro omniregimine & gubernatione perspicies.

B

Quare

Quare ab hac devoratione libri regularum, nemo se immunem existimet; omnibus enim S. Ignatii Filii devorandus est, omnibus tanquam via dux, tanquam consiliarius adhibendus ut, ducat, instruat, & dirigat. Superior devoret, ut gubernare discat: subditus devoret, ut obedire sciat: Professus devoret, ut doctrinâ & virtute eccellente fulgeat: Non professus devoret, ut functionibus proximo proficuis se occupet. Scholasticus devoret, ut discere & docere nōrit. Coadjutor devoret, ut Martha munus acquiescat, iisdemque cum omni diligentia incumbat. Denique Tyro librum regularum devoret; ut vita bene religiosa solida fundamenta in Tyrocinio jactat. Ea de causa Tyrones indies non nihil ex regulis memoria mandant, toties de iis exhortationes auscultant, toties in collationibus, seu conferentiis ut vocant, de iis tractant: ut clarius explicentur, declarantur & intelligantur, exactiusque observentur. Devora igitur charissime, & memoria bene imprime hunc librum: & quod Petrus Blefensis de scriptura sacra loquitur; regulis ex ea depromptis, aut in ea fundatis applica: *Discurrere*, inquit, *Scripturarum*, (Regularum) *amantissimos campos, lege tanquam apes, & reconde in alveola memoria, suavissimi odoris flores, castitatis liliam, olivam charitatis, patientiam rosam, vvas spiritualium charismatum.* L. 3. Epist. 12.

III.
Ejus . ma-
nudo.

III. *Et faciet amaricari ventrem* *inimicum*, ait S. Joanni Angelus, de

Apocalypsi: sensus autem est: Apocalypsis hæc, seu revelatio, & prænortio futurorum sub Antichristo, in ore tuo, id est, primâ facie & primo gustu, erat tibi dulcis, mentemque pascet & oblectabit; quia erit mira, nova, arcana, & divina cognitio ac prophetia; sed ubi cœperis ruminare calamitates, persecutiones Ecclesie, defectionem fidelium, & multitudinem reproborum, amarorem senties. Quod & ipsi evenit: ait enim: *Et cum devorarem, amaricatus est venter meus.* L. c. id est intimè in animo & mente mea indolui, atque ingemui.

Simile quid accidit Tyronibus religiosi, librum regularum, primâ vice legentibus; quando eis omnia, quæ legunt, tanquam nova, rara, arcana, & ad perfectionem accommodata videntur, atque dulcescunt. *Erat in ore meo, tanquam mel dulce.* Sic dulcis videtur paupertas, omnibus curis libera, dulcis castitas, angelica, dulcis charitas & dilectio fraternæ, dulcis oratio, dulcis spiritualis conversatio & sermocinatio; aliæque omnia. At cùm postmodum devenitur ad praxin paupertatis, castitatis, obedientie, humilitatis, mortificationis, temperantiae, laboris, missionis, devotionis, non raro amaror succedit: videnturque regulæ nostræ non abfimiles esse pilulis medicis, quæ foris deaurata, vel saccharata, aut cinnamomo respersa, deglutiantur cum suavitate; sed cùm in ventre dissolvuntur, ob aloem, myrrham, aliæque amara, quæ continent, amaricant

veu-

ventrem, & torminibus eum quasi dilacerant. *Verbum Dei*, ait D. Thomas, *dulce est rationis; sed amarum sensualitati*: sic quoque regulæ nostræ, ex verbo Dei & doctrina Christi desumptæ, dulces sunt rationi, quæcum conveniunt; & spiritus profectum, æternæque præmia pariunt: sed amara sunt sensualitati. Sed hæc strenuè abneganda, est & suppressenda: quod si fiat, per frequentes actus, acquiritur habitus virtutis, omnia facilitans & dulcorans.

IV.
Eiuidem
dulcedo.

IV. *Sed in ore tuo erit tanquam mel dulce.* Verè hoc ipsum experiuntur religiosi ferventes, & ex virtutum habitu omnia sua exercitia obeuntes: illis enim regularum liber & regulæ ipsæ, earumque praxis instar mellis est dulcis & amœna; adeoque illis aptare possumus, quod S. Bernardus serm. 67. in Cant. Dei sermonibus & eloquiis attribuit; dum ea epulis sapidis melleisque comparat: *quæ triplici emineant, ut ipse ait, gratiâ; quod nempe sint, delitiosa ad saporem, solida ad nutrimentum, efficacia ad medicinam: quoniam & ex eo quod suaviter sonant, affectum mulceant; & de sensuum ubertate mentem impingunt ac nutriant; & de altitudine mysteriorum, dum intellectum simul & exerceant & terrent, miro modo, tumorem sanent instantis scientiæ. Eadem triplici gratiâ seu virtute, an non pollent quoque regulæ nostræ? quàm gratum saporem ac dulcedinem eas amantibus pariunt? quod perfectiōnis ac spiritus nutrimentum adferunt? quàm efficacem, peccato-*

rum vulneribus, & vitæ antea actibus morbis medicinam conficiunt? Tam suaves ex iis, fructus legimus, ut eas merito, (quemadmodum S. Hieronymus Epist. 4. ad Rusticum scripturam divinam) pomario comparemus: & ejus verbis testemur: *ut ex eo quisque varia poma decerpas, his utatur deliciis, & harum complexu fruatur.*

Quis autem hæcce delicias, has melleas voluptates, nisi expertus sit, & ex ipsa regularum accurata observatione degustârit, mente concipiat, aut verbis exprimat? Quis non exclamet: *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo!* Psal. 118. Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, ô S. Ignati! Quàm dulces regulæ de paupertate quæ si observentur, supra terrena nos elevant; curas, anxietates, sollicitudines auferunt, nihil quidem habentes; sed omnia possidentes efficiunt; centuplum reddunt in tempore hoc, & in futuro vitam æternam promittunt! Quàm dulces regulæ de castitate? quæ jucundos, hilares, ab uxoriis amoribus, ac prolium molestias immunes, Angelis similes reddunt; & cum S. Ephrem nos exclamare præ gaudio cogunt: *O castitas, quæ mundus ei corde, & dulci gutture, hilarique aspectu! O castitas, portus tranquillus, in summa pace & securitate constitutus! O castitas, quæ cor te possidentibus laificas, & anima ad celestia alas adjungis! O castitas, quæ spirituale gaudium paris & mororem auferis! O castitas, quæ instar rosæ in medio cordis*

dis efflorescis! Serm. de cast. Quàm dulces & super mel amabiles sunt regulæ de obedientia? quæ plurimis molestiis & angoribus, in negotiis suscipiendis vel omittendis in omni penè re & in omni tempore nos liberat: quæ nos in manu Dei o. m. collocat: *qui est Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.* 2. Corinth. 1. Ejusq; paternis brachiis, gestandos, regendos ac fovendos committit: quàm dulces & super mel jucunda regulæ de temperantia, morbos & gravedinem tollente, corporis & mentis sanitatem, alacritatemque conservante? Quàm dulces regulæ de oratione & familiaritate cum Deo, cor latificante & spiritualibus consolationibus replente? *Latificabo eos in domo orationis meæ.* Isaie 56. 7. de quo rectè S. Bernardus serm. 18. in Cant. *Orando bibitur vinum latificans cor hominis, vinum spiritus quod inebriat; & carnalium voluptatum inducit oblivionem.* Et S. Augustinus in Psal. 127. *Dulciores sunt lacrymæ orantium, quàm gaudia theatrorum.* Similia de aliis regulis interpretare.

Quapropter, Charissimi, cum Librum Constitutionum & regularum, ex eo desumptarum, de manu S. Patriarchæ nostri, tanquam Angeli apocalyplici, jam volentes, libentique acceperitis. 1. Mordicus illum retinete, & nunquam dimitte; sed potiùs sancto Fundatori, pro tam eximio munere, grates summas referte, & Spiritum Sau-

ctum, qui illum, Constitutiones ac regulas exarantem direxit, cælesti luminæ complevit, visionibusque admirandis collustravit, pro viribus laudate: 2. Librum istum, tam sublimia, tam perfecta, tam sancta, tam rara, inuitata atque ab aliorum Ordinum consuetudine aliena continentem, non solum retinete; sed etiam summo in pretio habete. nec unquam vilipendendum existimate; imò & devorate; id est, ut diximus, comedite & in ventre memoriæ recondite, ut eum meliùs ruminare, expendere, intelligere, & in praxin redigere valeatis; caelestemque ex eo doctrinam, sapientiam, ac perfectiorem hauriatis. 3. Faciet quidem liber iste initio nonnihil amaricari ventrem vestrum; sentietis fortasse, in paupertate difficultatem nonnullam, adueti mundi deliciis; in castitate, fortè innutriti vitis; in obedientia, abusi libertate & voluntatibus propriis; sed usu, exercitiisque assiduo, omnem paulatim difficultatè nullo negotio, superabitis. 4. Quin & appromitto, eum super mel dulcem vobis evasurum: ita ut dulcis & mellea paupertas, mellea castitas, mellea obedientia, mellea temperantia, mellea oratio, & cuncta exercitatio (utpote, cum tanta pace, serenitate, tranquillitate, animi latitia, & æternitatis felicitis spe, conjuncta) mellea vobis esse videatur. *O quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo! Quàm magna dulcedo, quam abscondisti iumentibus*

vel Psal. 30. Vox exultationis & salustis in tabernaculis iustorum. Psal. 117. Inebriabuntur ab ubertate Do-

mística, & torrente voluptatis potabis eos. Psal. 35.

EXHORTATIO III.
PRÆLIMINARIS.

De tertio Stimulo observandi regulam; quia est

Pharus nostra, mundi tenebras discutiens.

T H E M A.

Mandatum Domini lucerna & lex, lux. Proverb. 6.23.

Hæc & sequentes præliminares in investitis & professionibus servare poterunt.

Uid est mundus, nisi mare magnum & spatiosum; modò tranquillum & ad navigandum invitans; modò à ventis concitatum, & fluctibus omnia involvens? Quid est mundus nisi mare tumidum per superbiam, lividum per invidiam, fervidum per iracundiam, profundum per avaritiam, inquietum per acediam, spumofum per luxuriam, absorbens per gulam & gastrimargiam? In hoc mari inter fluctus & procellas, inter syrtis & charybdes, navigamus mortales; quemadmodum Job de se dixit

cap. 9. *Dies mei pertransierunt tanquam naves.* At quo navigamus? duplex est portus, alter felicitatis perpetuæ; alter damnationis æternæ; & pro dolor magna mortalium pars ad scopulos & scyllas allisa, miserè naufragium facit; eò quod in tenebris naviget sine pharo, sine lucerna, sine luce: habent quidem lucernam & lucem Decalogi: *Mandatum enim Domini lucerna & lex, lux:* Proverb. 6.23. Sed à ventorum turbine, à tentationum flatibus, lucerna illa facile extinguitur, & lux obtenebratur. Ne verò id Religiosis accidat, alteram lucem, lucernam & pharum obtinent, nimirum regulam suam. In Insula Pharo turris erat, in petra locata, ab Insula,

B 3